

Kadernota 2025

Samen zijn we Roerdalen!

gemeente roerdalen

Inhoudsopgave

1	**Inleiding**	**3**
2	**Leeswijzer**	**4**
3	**Financieel perspectief**	**4**
	Infographic Coalitieakkoord	5
4	**Ontwikkelingen per programma**	**6**
	4.1 Programma 1: Krachtige dorpen	6
	4.2 Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg	11
	4.3 Programma 3: Veilige dorpen	14
	4.4 Programma 4: Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid	16
	4.5 Programma 5: Woonomgeving	21
	4.6 Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen	23
	4.7 Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening	26
	4.8 Programma 8: Algemene middelen	28
5	**Financiële positie**	**30**
	5.1 Kaders en “spelregels” begroting 2025-2028	30
	5.2 Autonome ontwikkelingen	31
	5.3 Effecten Roerdalen in balans 2.0	32
	5.4 Ontwikkelingen	32
	5.5 Maatregelen	33
	5.6 Reserves	34
	5.7 Risico’s	34

gemeente roerdalen

1. Inleiding

Samen zijn we Roerdalen!

Wij geloven in de kracht van mensen, individueel en collectief. Mensen vormen de gemeenschap van Roerdalen. In dorpen en buurten, jong en oud, als mantelzorger, vrijwilliger of ondernemer. Wij geloven in een inclusieve samenleving. Waarin iedereen op zijn eigen manier en naar eigen kunnen kan meedoen. Onze dorpen zijn vitaal, mensen nemen initiatief en verantwoordelijkheid voor hun buurt en hun buurtbewoners. Ze nemen regie over hun eigen leven en kijken om naar anderen. Daarmee investeren we in samenredzaamheid. Dat is hard nodig in onze sterk vergrijzende samenleving. Waarin ook de beschikbaarheid van voldoende (zorg)personeel onder druk staat.

De snel veranderende wereld vraagt om wendbaarheid en veerkracht. Dat geldt voor onze inwoners én de gemeentelijke organisatie. Investeren in de relatie en de samenwerking tussen inwoners en de gemeente blijft een topprioriteit. Samen staan we voor grote maatschappelijke opgaven. Zoals het vergroten van de bestaanszekerheid van onze inwoners en de ontwikkeling van een duurzame en klimaatbestendige samenleving. We geven voorrang aan het bouwen van nieuwe woningen. Onze ambitie is om de komende vier jaar 500 nieuwe woningen te bouwen. Daarmee voorzien we in de behoefte van onze inwoners en zorgen we voor sterkere dorpen.

In het coalitieakkoord 2024-2026 staan zeven speerpunten. Bouwen, duurzaamheid en bestaanszekerheid krijgen van ons de komende jaren de hoogste prioriteit.

Samenhang in ontwikkeling

De bouw van nieuwe woningen, verduurzaming en vergroten van bestaanszekerheid hangen nauw met elkaar samen. De uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnet heeft invloed op de bouwplekken en de bouwsnelheid. Alle woningen en gebouwen moeten in 2050 aardgasvrij zijn. Het gaat ook om de aanpassing van onze dorpen aan het veranderende klimaat. Het wordt warmer en we krijgen te maken met extreme droogte en wateroverlast. Daar moeten we onze dorpen en het landelijk gebied op inrichten. In het buitengebied speelt bovendien de ontwikkeling van nieuwe natuur. Daarnaast willen we beleid maken voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's).

In Roerdalen is het goed wonen, leven en werken. Dat willen we bereiken voor iedereen van 0 tot +100 jaar. Daarvoor zijn nieuwe woonvormen nodig voor jong en oud, die de ontwikkeling van een samenredzame samenleving ondersteunen. Voorbeelden die we elders in het land zien zijn de 'Knarrenhof', Eikpunt in Nijmegen en Rustoord in Reuver.

Bestaans(on)zekerheid raakt iedere inwoner in Roerdalen. We willen dat iedere inwoner de ruimte heeft om mee te doen in onze samenleving. Het is belangrijk dat iedereen toegang heeft tot voldoende en voorspelbaar inkomen en betaalbaar wonen. Ook toegang tot betaalbare zorg en een veilige woonomgeving horen hierbij. Verduurzamen van de eigen woning en dorpsaccommodaties geven we extra aandacht. Zodat het woningbestand klaar is voor de toekomst en de energiekosten voor onze inwoners betaalbaar blijven. Kwetsbare inwoners bieden we daarbij extra ondersteuning. Dat doen we ook in de omvorming van het sociaal domein. We zetten in op preventie. Zorg en ondersteuning regelen we zoveel mogelijk lokaal.

Richting geven en keuzes maken

Met deze kadernota geven we richting aan de ontwikkeling van onze gemeente. Deze koers willen we de komende jaren vasthouden om onze inhoudelijke en financiële doelen te halen. Dat betekent keuzes maken. Want de capaciteit van onze organisatie en onze financiële mogelijkheden zijn beperkt.

In deze kadernota beschrijven we de ontwikkelingen per programma. We geven aan wat bijdraagt aan de drie prioriteiten (woningbouw, duurzaamheid en bestaanszekerheid). Daarmee laten we zien hoe we invulling geven aan het coalitieakkoord 2024-2026. De samenvatting van de speerpunten uit dit akkoord staan op pagina 5.

We doen voorstellen om keuzes te maken. Zodat wat we doen uitvoerbaar en betaalbaar is en zo goed mogelijk bijdraagt aan de ontwikkeling van Roerdalen. We zien de Regiodeal als een kans om onze eigen doelen te halen. Daarnaast biedt de Regiodeal de mogelijkheid om bij te dragen aan de brede welvaart in Midden Limburg. Ook dat is in het voordeel van onze inwoners.

De kadernota is hét moment voor de gemeenteraad om de koers te bepalen en de financiële kaders voor de begroting vast te stellen. Deze kadernota zorgt voor een financieel gezonde basis en een duidelijke prioritering in de ontwikkeling van onze mooie gemeente.

2. Leeswijzer

We geven in het hoofdstuk Financieel Perspectief inzicht in de actuele financiële positie. We geven een samenvattend overzicht van alle ontwikkelingen en keuzes die leiden tot een sluitende begroting in 2025.

Met een infographic geven we inzicht in de speerpunten uit het coalitieakkoord 2024-2026.

In hoofdstuk 4 lichten we per programma toe wat de belangrijkste ontwikkelingen zijn in 2025.
Tot slot gaan we in hoofdstuk 5 uitgebreider in op onze financiële positie en de uitgangspunten voor de uitwerking in de programmabegroting 2025. In dit hoofdstuk zijn ook alle financiële ontwikkelingen en keuzes verwerkt die leiden tot een sluitende begroting in 2025.

3. Financieel perspectief

In 2023 werden we geconfronteerd met (grote) financiële tekorten voor de komende jaren. Die waren aanleiding voor het proces Roerdalen in Balans 2.0. De resultaten van dit proces zijn verwerkt in deze kadernota. Na afronding van dit proces waren er nog diverse financiële ontwikkelingen, zoals de begroting van gemeenschappelijke regelingen, prijs- en loonindexering en bijstelling van budgetten in het sociaal domein. Zonder ingrijpen zouden die opnieuw leiden tot een flink tekort. De afgelopen periode hebben we daarom investeringsplanningen geactualiseerd, budgetramingen opnieuw bekeken maar ook voorstellen gedaan, die terug te vinden zijn in deze kadernota. Om zo de begroting 2025 sluitend te krijgen. Ook ziet hierdoor het meerjarig perspectief er veel beter uit dan tot voor kort.

We hebben de effecten van de voorjaarsnota van het Rijk al verwerkt. Helaas kunnen we niet alle effecten van actuele ontwikkelingen overzien, zoals de gevolgen van het nieuwe regeerakkoord.

(bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbegroting 2025-2028 inclusief begrotingswijzigingen t/m 30 mei 2024	-498	-2.419	-2.833	-2.525
Bijstellingen op basis van autonome ontwikkelingen				
Ontwikkeling algemene uitkering en financiering	1.520	2.856	2.739	2.611
Aanpassing bijdrage verbonden partijen	-392	-317	-240	-288
Indexering en prijsstijging	-1.288	-1.282	-1.280	-1.280
Diversen bijstelling als gevolg van autonome ontwikkelingen	-1.191	-1.187	-1.120	-1.183
Autonome ontwikkelingen belastingen	139	147	153	159
Bijstellingen op basis van autonome ontwikkelingen	-1.212	216	251	19
Effecten Roerdalen in Balans				
Hogere belastingopbrengsten en algemene uitkering	557	632	735	856
Overige effecten Roerdalen in Balans	533	540	548	550
Effecten Roerdalen in Balans	1.090	1.172	1.283	1.406
Ontwikkelingen				
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid (uitbreidingen of doorzetting pilots)	-205	-205	-205	-205
Nieuwe ontwikkelingen	-1.530	-236	-236	-236
Ontwikkelingen	-1.735	-442	-442	-442
Keuzemogelijkheden				
Keuzemogelijkheden door aanpassing uitgaven	568	760	758	758
Dekking uit rijksmiddelen (specifieke uitkeringen)	100	100	100	100
Dekking uit algemene reserve	1.360	-	-	-
Belastingmaatregelen	346	346	346	346
Keuzemogelijkheden	2.374	1.206	1.204	1.204
Verwacht saldo meerjarenbegroting 2025-2028	17	-200	-470	-271

Zie hoofdstuk 5 voor een uitgebreidere toelichting.

Coalitieakkoord Roerdalen 2024-2026

Samen zijn we Roerdalen!

Dit zijn onze speerpunten voor de komende jaren:

1 Samen doen

a. Verbetering van de Dienstverlening & Communicatie
b. Een organisatie die doet wat ze belooft
c. Niet meer regels dan nodig
d. Een groeiend netwerk van gemeente en inwoners
e. Bewaken we onze Limburgse identiteit
f. Blijvend investeren in de relatie met de hele gemeenteraad

2 Sociaal Domein: Roerdalen zijn we samen

a. Samen aan de lat voor bestaanszekerheid
b. Uitvoeren Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
c. Kansrijk opgroeien en vitaal ouder worden
d. Iedereen telt mee
e. De jeugd vormt het Roerdalen van de toekomst
f. Digitale ontwikkeling, toegankelijk voor iedereen

3 Duurzame energie, natuur en klimaat

a. Investeren in de energietransitie
b. Zelf het goede voorbeeld geven
c. Iedere inwoner moet mee kunnen doen
d. Aan de slag met de warmtetransitie
e. Koersvast richting 2050
f. Ontwikkeling nieuwe natuur
g. Bevorderen biodiversiteit

4 Bouwen en wonen

a. Versnelling woningbouw
b. Knelpunten voor starters oplossen
c. Ruimte voor nieuwe woonconcepten
d. Dorpsgrenzen oprekken
e. Uitbreiden woonwagenlocaties
f. Werken aan een vitaal platteland

5 Aantrekkelijke en veilige leefomgeving

a. Veilige en goed onderhouden wegen, trottoirs en fietspaden
b. Versnellen verduurzaming openbare verlichting
c. Groter bewustzijn van een veilige leefomgeving
d. Passende accommodaties voor vitale dorpen

6 Gezond ondernemersklimaat

a. Investeren in recreatie en toerisme
b. Onderzoek uitbreiding bedrijventerreinen
c. Beter samenwerken met ondernemers

7 Begroting in balans

a. Een sluitende begroting vanaf 2025
b. Investeren om te renderen

gemeente roerdalen

Het volledige coalitieakkoord kunt u vinden op onze website: www.roerdalen.nl/college-van-burgemeester-en-wethouders

4. Ontwikkelingen per programma

4.1 Programma 1: Krachtige dorpen

Strategisch programmadoel: krachtige dorpen met veel sociale samenhang, goede basisvoorzieningen en weerbare inwoners.

Inleiding

Het programma Krachtige Dorpen gaat over sociale samenhang en leefbaarheid in Roerdalen. Het programma omvat de basisvoorzieningen zoals de school, de vereniging, het dorpshuis, het sociaal team of het consultatiebureau. Het gaat om de mogelijkheden voor inwoners om elkaar te ontmoeten, te ontspannen en zich te ontplooien. Sociale samenhang wordt door het CBS uitgelegd in termen van *sociale participatie of maatschappelijke deelname*. Wij willen dat iedereen kan meedoen aan de samenleving en niemand wordt uitgesloten. Programma 1 gaat ook over het versterken van de veerkracht en de weerbaarheid van mensen.

Afgelopen jaren is er een netwerk van burgerinitiatieven ontstaan. Steeds meer inwoners raken betrokken en nemen verantwoordelijkheid. Er is een sterke relatie met wonen en leefomgeving. Programma 1 raakt het fundament van het sociaal domein. Programma 1 en programma 2 gaan vloeiend in elkaar over en versterken elkaar, waarbij programma 1 vooral over de gemeenschap gaat en programma 2 over individuele ondersteuning.

De beweging naar een sterke sociale basis

In 2020 zijn we gestart met de omvorming van het sociaal domein. Inmiddels zien we dat deze beweging die we de afgelopen jaren binnen het sociaal domein hebben ingezet, werkt. Onze overtuiging blijft daarom ook dat we de ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat. Terug naar wat de inwoner écht nodig heeft kijkend vanuit zijn eigen situatie. En hulp niet veraf, maar dichtbij georganiseerd, met een blijvende focus op preventie.

Daarom hebben we geïnvesteerd in een sterke sociale basis en in een sterke gemeenschap met mensen die naar elkaar omkijken. Een gemeenschap waarin er gerichte aandacht is voor een gezonde leefstijl, positieve gezondheid en preventie. Daar kan iedereen een rol in spelen, ook een sportvereniging, een naaste of een buur. We richten ons dan ook niet alleen op het versterken van de zelfredzaamheid, maar zeker ook op het versterken van de samenredzaamheid.

Ook werken we binnen dit programma aan het versterken van burgerparticipatie: in het kader van een andere overheid en klein geluk zoeken we steeds naar (nieuwe) manieren om samen te werken met onze inwoners.

Daarnaast zetten we in op vrij toegankelijke voorzieningen dichtbij de inwoner en passend bij de vraag. Een voorbeeld hiervan is de praktijkondersteuner jeugd en de Huiskamer Plus. Door het goed inrichten van deze vrij toegankelijke voorzieningen wordt de vraag naar geïndiceerde zorg langzaam verminderd.

We zien ook een belangrijke ontwikkeling op het gebied van formele naar informele zorg. Gezien de vergrijzing en de druk op de zorg is er steeds meer vraag naar hulp door naasten of vrijwilligers. Daarom zetten we in op ondersteuning van mantelzorgers. Daarnaast wordt op dit moment onderzocht wat de behoefte is bij onze jeugd en jongeren zodat zij zich op de lange termijn verbonden blijven voelen met de gemeente Roerdalen. Tot slot zorgen we voor actualisatie van het Integraal huisvestingsplan voor het basisonderwijs. Daarbij kijken we niet alleen naar de gebouwen, maar ook naar het kwalitatief en passend houden van de buitenruimte rondom onze schoolgebouwen. De financiële gevolgen worden meegenomen in de actualisatie en wanneer daarover meer duidelijkheid is, wordt dit voorgelegd aan de gemeenteraad. Dit is nu al aan de orde voor het Kindcentrum Posterholt. Het gaat om ca. € 66.000 per jaar extra kapitaallasten vanaf 2026.

Als laatste zijn de ontwikkelingen rondom de bibliotheek van belang. De gemeente Roerdalen heeft ervoor gekozen om, in samenwerking met inwoners, burgerbiebs op te zetten in ieder dorp. In dit kader hebben we de SPUK aanvraag voor bibliotheek ook vormgegeven en ingediend. Deze aanvraag is zonder toelichting afgewezen. Daarover gaan wij dan ook met het ministerie van VWS in gesprek. Aan de hand van deze gesprekken zullen wij met de betrokken inwoners en maatschappelijke partners onze richting bepalen inclusief de financiële gevolgen die daarbij horen. Daarover wordt op een later moment separaat besluitvorming voorbereid. Tot die tijd worden de mogelijke financiële gevolgen van deze ontwikkeling meegenomen in de risicoparagraaf van de gemeentelijke begroting.

We geven voorrang aan de evaluatie van het accommodatiebeleid. Dit betekent dat de evaluatie van het subsidiestelsel pas na de gemeenteraadsverkiezingen (2026) wordt opgepakt.

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Coördinator Sport en Preventie	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 2
Aanleiding Het aanstellen van een coördinator sport en bewegen is verplicht vanuit het landelijk programma GALA.	
Toelichting Samen met lokale partijen zetten we initiatieven op om te werken aan vitaal ouder worden en een gezonde leefstijl. ‘Samen doen’ staat centraal in deze preventieve aanpak. Deze koers zorgt ervoor dat meer inwoners kunnen meedoen. Een van de onderdelen hierin is sport en bewegen. Brede inzet van sport en bewegen als middel draagt bij aan een goede fysieke en mentale gezondheid. Ook zorgt het voor ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid. De sportsectoren -cultuur staan voor nieuwe uitdagingen en tegelijkertijd kansen, die passen bij de huidige maatschappelijke tijdsgeest. We kunnen deze uitdagingen alleen aanpakken als we anders denken, anders werken en intensiever samenwerken. De komende vier jaren zetten we daarom in op een groei van de sportparticipatie. Iedere gemeente stelt daarom een coördinator sport en preventie aan om sport en preventie in te zetten in het lokaal sociaal beleid en de verandering te realiseren met alle betrokken partijen.	

Financieel effect				
Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	Structureel

Onderwerp: Combinatiefuncties sport en bewegen

Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 2

Aanleiding
Dit onderdeel van het GALA programma wordt een structurele regeling. Dat wil zeggen dat vanaf 2027 inkomsten vanuit het Rijk beschikbaar zijn voor de uitvoering van deze regeling.

Toelichting
De komende jaren zet het ministerie in op een vraaggerichte versterking van de toeleiding en begeleiding naar sport-, beweeg- en cultuuraanbod. Met als doel meer mensen actief te laten deelnemen aan sport, bewegen en cultuur en daarmee gezonder, actiever en fitter worden. Dat doen ze onder andere met de brede regeling combinatiefuncties (BRC). Deze regeling wordt in Roerdalen uitgevoerd binnen de gemeentelijke subsidieregeling educatief pakket. De doorontwikkeling van deze regeling en de uitvoering daarvan wordt meegenomen in de evaluatie en herziening van het subsidiebeleid in 2026.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
		€ 110.000	€ 110.000	Structureel

Onderwerp: Welzijn op recept

Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 2

Aanleiding
Gezien de maatschappelijke waarde van Welzijn op recept zetten we deze voort onder de SPUK GALA.

Toelichting
In het kader van de zelfredzaamheid van onze inwoners en de beweging van zorg naar preventie, zien we dat er lokaal steeds grotere uitdagingen ontstaan op het gebied van gezondheid, vitaliteit en welzijn. Om ervoor te zorgen dat inwoners vitaal ouder worden zetten we steviger in op preventie. Dit sluit aan bij de landelijke akkoorden GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) en IZA (Integraal Zorg Akkoord). Projecten die hieraan bijdragen zijn onder meer de ketenaanpak Valpreventie en Welzijn op Recept. We zien dat de deelnemende inwoners baat hebben bij Welzijn op recept en dat hun zorgvraag afneemt. We zien echter ook dat de besparingen die daaruit voortvloeien geen ruimte opleveren in de gemeentelijke zorgbudgetten, maar juist in die van de zorgverzekeraars. Daarover voeren wij het gesprek met onze partners met als inzet een gezamenlijke financiering van o.a. Welzijn op recept.

Tot en met 2026 wordt Welzijn op recept gefinancierd uit de SPUK GALA. Afhankelijk van de gewenste cofinanciering van maatschappelijke partners of de voortzetting van de SPUK GALA regeling, zal in 2026 worden besloten over de financiering en voortzetting van Welzijn op recept.

Onderwerp: Accommodatiebeleid	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 1 en 6

Aanleiding
De herijking van het accommodatiebeleid

Toelichting
Voor het gezond en bestendig maken van onze maatschappelijke accommodaties zijn afspraken gemaakt en vastgelegd in het maatschappelijk accommodatie beleid in 2015. Om financieel wendbaar en weerbaar te blijven, evalueren en herijken we in 2025 dit beleid.
Herijking is nodig voor een efficiëntere en effectievere bezetting en gebruik van onze accommodaties. Daarnaast zijn er nieuwe wettelijk kaders en regelgeving die moeten worden meegenomen in de herijking en die passen bij de maatschappelijke behoeften van onze kernen.
Tot slot nemen we de opbrengsten uit de gesprekken met de jeugd- en jongeren uit Roerdalen in het kader van het jeugd- en jongerenbeleid mee in de herijking van het accommodatiebeleid.

Voor de evaluatie en herijking van het accommodatiebeleid gebruiken we incidentele middelen uit de reserve accommodatiebeleid.

Financieel effect

Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	Structureel

Onderbouwing

De herijking van het accommodatiebeleid moet leiden tot een besparing van € 100.000 op de jaarlijkse kosten voor maatschappelijke accommodaties vanaf 2026.

Onderwerp: Voortgezet onderwijs	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 1

Aanleiding
Verbeteren maatschappelijk vestigingsklimaat.

Toelichting
Een gemeente voor jong en oud moet voorzien in alle maatschappelijke faciliteiten. Roerdalen beschikt niet over onderwijs voor leerlingen vanaf 12 jaar en ouder. Als alle jongeren vanaf 12 jaar naar Roermond of elders moeten voor voortgezet onderwijs leidt dat wellicht tot minder verbinding en behoud van jongeren in de Roerdalense gemeenschap. Daarnaast duiden de cijfers erop dat de reisafstand en de openbaar vervoerverbinding van invloed zijn op schoolverzuim. Hoe lastiger het is om op school te komen, hoe hoger het schoolverzuim.
Ook blijkt uit de gesprekken met de jeugd en jongeren dat het voor onze jongeren lastig is om te zien hoe zij zich binnen onze gemeente kunnen ontwikkelen zonder middelbare school. Om al deze redenen zou voortgezet onderwijs in Roerdalen dan ook bijdragen aan de ontwikkeling en kansen voor onze jongeren en een doorlopende leerlijn. Daarnaast heeft een vestiging van een middelbare school een positieve invloed op het vestigingsklimaat voor bestaande én nieuwe gezinnen binnen onze gemeente.
Het onderzoeken van de mogelijkheden kost tijd en geld.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
-€ 200.000				Incidenteel

Onderbouwing
Dit bedrag wordt onttrokken aan de algemene reserve.

4.2 Programma 2: Participatie, ondersteuning en zorg

Strategisch programmadoel: zelfredzame inwoners die kunnen deelnemen in de samenleving

Inleiding

Programma 2 gaat over de ondersteuning van inwoners met een hulpvraag. Wij gaan daarbij uit van nabijheid, maatwerk en empathie. We sturen op dorpsgericht en integraal samenwerken van professionals en vrijwilligers. In programma 1 gaven we al aan dat we steeds meer uitgaan van een totaalaanpak voor het sociaal domein op basis van maatwerk en het concept positieve gezondheid. Dit blijft de insteek van alle professionals in het sociaal domein in Roerdalen. De komende jaren staan in het teken van de omvorming van het sociaal domein.

Programma 1 en programma 2 gaan vloeiend in elkaar over en versterken elkaar, waarbij programma 1 vooral over de gemeenschap gaat en programma 2 over individuele ondersteuning.

De beweging binnen het sociaal domein

We werken verder aan de beweging binnen het sociaal domein. We kiezen voor een andere manier van werken om het tij te keren. Onze overtuiging is dat we de ingewikkelde hulp kunnen terugbrengen naar de menselijke maat. Terug naar wat de inwoner ècht nodig heeft. Vanuit zijn situatie. En hulp niet veraf, maar dichtbij georganiseerd. Daarnaast zetten we in op normalisering, integraal benaderen van de hulpvragen en het lokaal organiseren van vrij toegankelijke zorg.

We vragen meer aandacht voor de plaats van participatie, armoede en de aanpak van schulden. Hier zetten we meer dan ooit gericht op in. Want geldzorgen in een gezin of huishouden werken als een katalysator naar andere problemen. We zien steeds meer tekenen van een toenemende sociale ongelijkheid. Niet alleen op de woning- en de arbeidsmarkt. Ook in het onderwijs zien we op landelijk niveau dat kansen van kinderen van laagopgeleiden afnemen en ongelijk verdeeld zijn.

Het realiseren van een goede leefomgeving voor alle inwoners van 0-100+ vraagt om samenwerking tussen onze leefomgeving en samenleving. Een gezonde leefomgeving voor onze jeugd en jongeren is niet vanzelfsprekend. Daarom zorgen we voor samenhang in de aanpak van mentale (sociale) gezondheid, duurzame leefomgeving en fysieke fitheid.

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Mensontwikkelbedrijf (MOB) Roerdalen	
Thema uit inleiding: Bestaanszekerheid	Relatie met programma 1
Aanleiding Op dit moment wordt onderzocht of Westrom een onderdeel kan vormen van het nog te ontwikkelen mensontwikkelbedrijf (MOB) van de gemeente Roermond. Als dit onderzoek leidt tot een positief onderhandelingsresultaat tussen de 5 gemeenten, dan zal het eigenaarschap van Westrom per 1 januari 2025 anders ingericht worden, met als gevolgd dat de oude doelgroep (Wet Sociale Werkvoorziening) wordt begeleid binnen het MOB in Roermond. Voor de andere doelgroepen binnen de Participatiewet bekijken we de mogelijkheden van het opzetten van een lokaal MOB in Roerdalen. Dat doen we in samenspraak en afstemming met de huidige deelnemers van de Westrom. Daarbij kijken we ook naar de mogelijkheden om gezamenlijk op te trekken in het onderzoek naar de vormgeving en aandachtsgebieden van het lokale MOB.	
Toelichting In 2025 onderzoeken wij hoe het lokale MOB eruit gaat zien. Hiervoor gebruiken we incidentele middelen uit de algemene reserve. Dit zal leiden tot een voorstel aan de gemeenteraad in 2025 waarin we de structurele financiële gevolgen zullen meenemen.	

Financieel effect				
Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
-€ 100.000				Incidenteel
Onderbouwing				
Bovengenoemd bedrag is een onttrekking uit de reserve, bedoeld voor de kosten van het onderzoek naar het lokale MOB. We onderzoeken de mogelijkheid om voor het gezamenlijke deel van dit onderzoekstraject de kosten mee te nemen in de regiodeal.				

Onderwerp: Beschermd wonen & Maatschappelijke Opvang	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 1 en 5
Aanleiding Het ontwikkelen van het visiedocument Beschermd Wonen & Maatschappelijke opvang MER.	
Toelichting Roerdalen wil voor iedereen van 0 tot +100 jaar een thuis bieden, ook wanneer gezondheid, welzijn en veiligheid niet vanzelfsprekend zijn. Op dit moment hebben we in Roerdalen geen locatie voor beschermd wonen en/of maatschappelijke opvang. We hebben in de regio afgesproken dat we gezamenlijk aan de lat staan voor een dekkend aanbod op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat betekent dat er in samenwerking met de MER-gemeenten wordt gekeken naar een goede invulling van deze woonbehoefte voor 2025 en daarna. Hiervoor reserveren wij een bedrag van €50.000 uit de regionale middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang om in 2025 te kunnen bepalen of er een voorziening komt, voor welke doelgroep deze voorziening moet zijn en waar deze voorziening het beste zou passen. Aan deze doelgroep wordt tevens aandacht besteed in de toekomstige woonzorgvisie van de gemeente Roerdalen.	

Onderwerp: Beschermd wonen & Maatschappelijke Opvang	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 1

Aanleiding
Op dit moment wordt onderzocht in hoeverre de verdeelsleutel van de regionale middelen beschermd wonen en maatschappelijke opvang nog past bij de huidige praktijk. We krijgen deze middelen via de contractmanagement organisatie MGR.

Toelichting
De huidige financiële verdeelsleutel gaat op basis van inwonersaantal. De mate waarin gemeentes wel of geen voorzieningen hebben en de zorgzwaarte is onvoldoende meegenomen in de huidige verdeling. De nieuwe verdeelsleutel gaat in per 2025 (75% lokale kosten, 25% inwoneraantal). Tot nu toe hielden we geld over. De nieuwe verdeelsleutel heeft als mogelijk effect dat dit minder wordt, omdat wij geen locatie Beschermd Wonen en/of Maatschappelijke Opvang hebben. De eerste berekeningen, waarover in juni 2024 een besluit wordt genomen, lijken een beperkt positief effect te hebben op onze begroting.

Onderwerp: Leerlingenvervoer	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 1

Aanleiding
Nieuwe Europese Aanbesteding.

Toelichting
Leerlingenvervoer is van belang om alle jeugdigen, nu én straks, goed te kunnen laten deelnemen in de samenleving. Gezien het aflopen van de huidige aanbesteding leerlingenvervoer na augustus 2024, is ervoor gekozen om het leerlingenvervoer (na onderzoek) onder te brengen onder de Gemeenschappelijke Regeling Omnibuzz. Inmiddels zien we dat de kosten voor het leerlingenvervoer significant toenemen. Dat komt door een toename in de leerlingenaantallen en de stijgende kosten van het leerlingenvervoer in verband met loonstijgingen en extra investeringen in de verduurzaming van het wagenpark.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
-€ 268.000	-€ 289.000	-€ 309.000	-€ 331.000	Structureel

Onderbouwing
Bedrag is op basis van feitelijk gebruik uit het verleden en de uit de aanbesteding gekomen prijzen. In Q2 van 2025 wordt duidelijk wat er nu exact wordt gereden. Dan vindt ook de vaststelling en definitieve afrekening plaats.

4.3 Programma 3: Veilige dorpen

Strategisch programmadoel: veilige en leefbare dorpen

Inleiding

In lijn met de centrale thema's wonen en bestaanszekerheid bouwt het programma 'Veilige Dorpen' voort op de vooruitgang die we de afgelopen jaren hebben geboekt. Met de oprichting van het ACT! Interventieteam zetten we onze inzet voort om de leefomgeving veiliger te maken en de kwaliteit van leven voor onze inwoners te verhogen. Het gaat om de aanpak van ondermijnende criminaliteit, het veilig en recreatief gebruik van onze recreatieparken, en het adresseren van spookbewoning. Daarnaast bieden we ondersteuning aan inwoners die problemen ervaren door gebrek aan regie of systeembelemmeringen bij het vinden van passende oplossingen. Door deze kwetsbare groepen te ondersteunen, willen we voorkomen dat zij vatbaar worden voor ondermijnende invloeden. Daarnaast werken we aan het ontwikkelen van een regionaal kennisplatform voor hulpverleners die te maken krijgen met personen met onbegrepen gedrag.

Vanaf mei 2019 bezoeken doelgroepen de Risk Factory Limburg-Noord. We zetten in op uitbreiding van de huidige Risk Factory met de doelgroep voortgezet onderwijs voor de beleidsperiode 2024-2027. Dat kan dankzij een financiële bijdrage van de Provincie Limburg.

Criminaliteit verschuift steeds meer van de fysieke wereld naar het internet. Om onze inwoners ook online te beschermen, maken we samen met onze partners de overstap naar de digitale omgeving. Met hulp van de Limburgse lobby van de gemeenten heeft nu elk politiebasisteam een digitale wijkagent.

Ook nemen we deel aan het project INTERREG VI-A Natuurbrandmanagement-Project. Naast fysieke maatregelen in de natuur- en bosgebieden gaat dit project over grensoverschrijdende samenwerking, data uitwisseling en kennisontwikkeling. Met dit programma werken we aan een veilige en stabiele toekomst voor al onze inwoners.

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: ACT!	
Thema uit inleiding: Bestaanszekerheid	Relatie met programma 1 en 4
Aanleiding In de afgelopen jaren hebben we geïnvesteerd in de strijd tegen ondermijning. We hebben succesvol de MER ondermijningstafel opgezet, onze capaciteit van BOA's uitgebreid, en nu zijn we klaar om de volgende stap te zetten, het ACT!	
Toelichting In 2024 hebben de zeven gemeenten in Midden-Limburg samengewerkt om het ACT! Interventieteam te lanceren. Dit team, samengesteld uit BOA's, toezichthouders, politie, het Openbaar Ministerie, de Belastingdienst en andere relevante instanties, wordt volledig gefinancierd door RIEC Limburg met versterkingsgelden van het ministerie van Justitie en Veiligheid. Het ACT! Is een aanvulling en versterking van de lokale strijd tegen ondermijning, niet als vervanging ervan. Het team werkt pragmatisch, effectief en is duidelijk zichtbaar voor het publiek. Het doel is de ondermijnende criminaliteit aan te pakken en criminele netwerken te ontwrichten.	

Onderwerp: Spookbewoning	
Thema uit inleiding: Bestaanszekerheid en wonen	Relatie met programma 2 en 5

Aanleiding

Wonen is een van de drie centrale thema's in deze kadernota. Vanuit het perspectief van openbare orde en veiligheid onderzoeken we hoe we een positieve bijdrage kunnen leveren aan de woonsector.

Toelichting

Een specifiek aandachtspunt hierbij is de aanpak van spookbewoning, waarbij woningen gebruikt worden zonder dat er iemand officieel staat ingeschreven. Door deze woningen actief op te sporen en weer beschikbaar te maken op de woningmarkt, creëren we meer woonruimte voor onze inwoners.

Onderwerp: Inzet XLGroup	
Thema uit inleiding: Bestaanszekerheid en Regiodeal	Relatie met programma 1 en 2

Aanleiding

Ook in Roerdalen hebben we te maken met jongeren die betrokken zijn bij strafbare feiten. Zonder juiste begeleiding kan het zijn dat jongeren verder dreigen te ontsporen en andere jongeren hierin meenemen. We maken ons in dat kader extra zorgen om de kwetsbare en daarmee beïnvloedbare jongeren. Deze jongeren kunnen zich ontwikkelen tot criminele jeugdgroepen met een ondermijnend karakter.

Toelichting

XLGroup is gespecialiseerd in de aanpak van deze complexe problematiek en zorgt voor een integrale aanpak zodat de juiste hulp geboden kan worden aan ontsporende jongeren. Op deze manier houden we zicht en tot op zekere hoogte invloed deze jongeren. Zo zijn we zo beter in staat om te voorkomen dat juist onze kwetsbare en meer beïnvloedbare jongeren worden meegezogen.

Financieel effect				
Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	Structureel
Onderbouwing				
De totale kosten van Group XL bedragen ca. € 50.000.				

4.4 Programma 4: Economie, natuur, toerisme, cultuur en duurzaamheid

Strategisch programmadoel: bevorderen van duurzaamheid en het versterken van de gebiedsgerichte ruimtelijke, sociale en economische samenhang.

Inleiding

Het doel van dit programma is om nieuwe, duurzame mogelijkheden op het gebied van recreatie, toerisme, natuur, cultuur en wonen te creëren. Deze onderwerpen vormen de economische motor van onze gemeente, waarbij we daar waar het meerwaarde biedt de samenwerking opzoeken, zowel gemeentegrensoverschrijdend maar ook met andere partners. Bestaande werkgelegenheid kunnen we hiermee in stand houden en er ontstaat (in)direct werkgelegenheid voor onze inwoners. Door de versterking worden we aantrekkelijker als woon-, werk en leef-gemeente. Een belangrijk onderdeel is de uitvoering van het nieuwe beleidskader Recreatie en Toerisme.

Met de Koers duurzaamheid 2050 geven we richting aan de duurzame ontwikkeling van onze gemeente. Het gaat zowel om duurzame energie als klimaatadaptatie en versterken van de biodiversiteit. We dragen bij aan realisatie van nieuwe natuur. Daarnaast werken we aan de toekomst van een sterk Nationaal Park.

Met de Regio Deal kunnen we de komende vier jaar, samen met de regiogemeenten investeren in de brede welvaart in Midden Limburg. De thema's in de Regio Deal zijn: - Leefbaarheid; - Landschap en Klimaatadaptatie; - Arbeidsmarkt, Economie en Onderwijs. Deze bieden volop mogelijkheden om bij te dragen aan onze prioriteiten op het gebied van bestaanszekerheid en duurzaamheid. Voor de langere termijn zetten wij in Midden Limburg in op het versterken van de relatie met het Rijk via het programma 'Elke Regio Telt".

Bijdrage aan Roerdalen in Balans

Vanuit Roerdalen in Balans 1.0 werken we nog aan een reclamemast en reclamepakketten en de realisatie van een gemeentelijk zonnepark.

Vanuit Roerdalen in Balans 2.0 verkennen we de mogelijkheden voor uitbreiding van onze bedrijventerreinen. Daarnaast willen we een differentiatie van de toeristenbelasting. Daardoor gaan duurdere accommodaties, zoals hotels, een grotere bijdrage leveren dan de goedkopere, zoals de campings.

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Investeren om te renderen	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma

Aanleiding
In het kader van investeren om te renderen en Roerdalen in balans ronden we de lopende projecten om structureel meer reclame-inkomsten te genereren af. De eerste inkomsten uit reclamepakketten worden in 2025 verwacht.

Toelichting
Het voorbereidingstraject voor de realisatie van de reclamemast langs de A73 duurt langer dan vooraf ingeschat. Ook de aanbestedingsprocedure kost meer tijd. Hierdoor verwachten we de eerste inkomsten in 2026 in plaats van 2025.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
-€ 90.000	-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	Structureel

Onderbouwing
In 2025 worden de eerste structurele inkomsten verwacht uit de reclamepakketten. Vanaf 2026 komen daar structurele inkomsten van de reclamemast bij. De inkomsten zijn op dit moment hoger begroot maar worden in de komende programmabegroting bijgesteld.

Onderwerp: Subsidie economie	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 2

Aanleiding
Gezien de financiële positie van de gemeente stellen we voor vanaf 2025 de subsidie economie te verlagen tot € 20.000 per jaar (in plaats van € 40.000 in de afgelopen jaren).

Toelichting
De subsidie is een instrument om inwoners, stichtingen, verenigingen, (vrijwilligers)organisaties en bedrijven in onze gemeente aan te moedigen om een bijdrage te leveren aan de samenleving. En dat met name gericht op het versterken van de economie of het vergroten van de werkgelegenheid.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	€ 20.000	Structureel

Onderbouwing
De subsidies die in 2023 en 2024 zijn verstrekt waren vooral voor evenementen. De echte bijdrage aan de economie was moeilijk te bepalen, omdat een aanvraag al werd goedgekeurd als deze voldeed aan het verbeteren van de binding met de bezoekers van het gebied waar het initiatief plaatsvindt. De subsidie verdient dus een aanscherping, die we nu kunnen combineren met de verandering van het totaalbedrag.

Onderwerp: Toeristenbelasting

Thema uit inleiding: Toeristenbelasting	Relatie met programma 8

Aanleiding
In het kader van Roerdalen in balans hebben we onderzocht hoe we structureel meer inkomsten uit toeristenbelasting kunnen genereren.

Toelichting
We zien twee mogelijkheden om de inkomsten verder te vergroten:

1. Tariefdifferentiatie
2. Tarief voor arbeidsmigranten verhogen

Er ligt een afspraak met toeristische ondernemers dat wijzigingen in de toeristenbelasting minimaal 1 jaar voorafgaand aan de wijziging doorgevoerd worden. Deze afspraak heeft organisatorische redenen. Hier wijken we nu opnieuw van af. Bij de laatste verhoging (najaar 2023) is dit namelijk ook gedaan. Tijdens het traject Roerdalen in Balans is door de ondernemers nadrukkelijk aangegeven dat dit ongewenst is.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	€ 60.000	Structureel

Onderbouwing

1. Meer inkomsten door differentiëren tarieven
   Voor 2024 t/m 2026 wordt jaarlijks voor alle verblijfslocaties € 0,25 verhoging toegepast. Bovenop deze verhoging gaan we de duurdere overnachtingslocaties extra belasten. Dit levert jaarlijks € 50.000 extra inkomsten op.
2. Meer inkomsten door arbeidsmigranten gelijk te stellen aan toeristen
   Arbeidsmigranten betalen nu een lager tarief per overnachting. We trekken dit gelijk met de toeristenbelasting. Dit levert jaarlijks € 10.000 extra inkomsten op.

In programma 8 zijn de financiële gevolgen verwerkt betreffende bovenstaande punten

Onderwerp: Extra capaciteit toeristische visie / uitbreiding formatie

Thema uit inleiding:	Relatie met programma

Aanleiding
In 2023 en 2024 was extra ambtelijke ondersteuning beschikbaar voor recreatie en toerisme. Deze capaciteit is na 2024 niet meer beschikbaar.

Toelichting
Om het uitvoeringsplan van het Beleidskader Recreatie & Toerisme 2023-2027 te realiseren is ook de komende jaren extra capaciteit nodig. Investeren in recreatie en toerisme draagt bij aan een sterke lokale economie en levert de gemeente via de toeristenbelasting extra inkomsten op. Daarom vinden we het belangrijk hiervoor extra capaciteit beschikbaar te stellen.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000	Structureel

Onderbouwing

Extra capaciteit is nodig om de visie te realiseren.

Onderwerp: Omgevingswet	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma 1 en 5

Aanleiding

Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet in werking getreden. Met de inwerkingtreding van de wet zijn we nog niet klaar met de implementatie. Het programmaplan implementatie Omgevingswet bestond uit vier hoofdonderdelen. De omgevingsvisie en programma's zijn afgerond. Ook het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) is inmiddels operationeel. Wel is dit onderdeel nog in ontwikkeling en moeten we nog leren werken met de nieuwe systemen en met de nieuwe processen.

Het laatste hoofdonderdeel uit het programmaplan is de transitie van het omgevingsplan. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om het tijdelijk deel van het omgevingsplan (het omgevingsplan van rechtswege) en andere regels over de fysieke leefomgeving om te zetten naar een nieuw omgevingsplan.

Toelichting

De komende jaren gaan we aan de slag met het opstellen van het omgevingsplan. Dit gaan we projectmatig aanpakken met als start het opstellen van een projectplan. De transitie vraagt veel inzet van onze medewerkers. Daarom is er extra capaciteit en kennis nodig die we moeten inhuren bij bijvoorbeeld een adviesbureau.

Voor de komende jaren is nog geen budget voor de Omgevingswet begroot. We hebben bij de jaarrekening 2023 voorgesteld een deel van het jaarrekeningresultaat in een bestemmingsreserve voor de Omgevingswet te stoppen. De middelen die we de komende twee jaar nog ontvangen van het Rijk via de algemene uitkering worden hiervoor ook ingezet. Als het budget niet toereikend is zullen we met een apart raadsvoorstel nog aanvullend budget vragen voor het opstellen van het omgevingsplan.

Onderwerp: Koers Duurzaamheid 2050	
Thema uit inleiding: duurzaamheid	Relatie met programma 3, 5, 6

Aanleiding

In juli 2024 besluit de raad over de koers Duurzaamheid 2050. Hierin werken we met een scherpere focus naar onze doelen voor 2030 en 2050 toe. We koppelen de onderwerpen natuur, biodiversiteit en water aan onze ambities op het gebied van duurzame energie.

Toelichting

Voor de uitvoering van de Koers richten we ons nu op 2030. We realiseren onze doelen via diverse projecten op de 5 thema's. Hiervoor is jaarlijks € 450.000 begroot. We stellen voor dit bedrag naar beneden bij te stellen.

Financieel effect

Begroting 2025	MJR 2026	MJR 2027	MJR 2028	I/S
€ 27.500	€27.500	€27.500	€27.500	Structureel

Onderbouwing

Bij de uitwerking van de koers werd duidelijk dat deze uitvoerbaar is met een lagere bijdrage dan in de meerjarenbegroting is voorzien.

Onderwerp: Regio Deal	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma 1, 2, 3, 4, 5. 6, 7

Aanleiding

Midden-Limburg heeft uit de vijfde tranche Regio Deal een bedrag van €20 miljoen toegekend gekregen. Provincie Limburg en de zeven Midden-Limburgse gemeenten staan samen garant voor minimaal eenzelfde bedrag en daarmee komt de komende jaren ten minste €40 miljoen beschikbaar voor investeringen in de brede welvaart in onze regio. Dat biedt kansen, zeker ook voor onze gemeente.

Toelichting

De provincie Limburg levert een bijdrage van €10 miljoen. De zeven deelnemende gemeenten staan samen garant voor het resterende bedrag van €10 miljoen. Daarbij is de afspraak gemaakt dat het inwoneraantal (per 1-1-2024) gehanteerd wordt als de verdeelsleutel. Dit betekent voor onze gemeente dat wij gedurende de looptijd van de Regio Deal garant moeten staan voor een bedrag van maximaal € 860.000. Wij hanteren als uitgangspunt, dat het bedrag waarvoor wij als gemeente garant staan, geheel of gedeeltelijk gedekt wordt door projecten/middelen uit de bestaande (meerjaren)begroting. Daarnaast kan er sprake zijn van organisatorische kosten die niet uit de Regio Deal-middelen gedekt kunnen worden.

Financieel effect

Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
€ 860.000				Incidenteel

Onderbouwing

Via een bestemmingsreserve zorgen we ervoor dat onze financiële bijdrage beschikbaar is. We regelen dit in de programmabegroting 2025. Pas tijdens de uitvoering van de Regio Deal wordt duidelijk aan welke projecten onze gemeente bijdraagt. Waar mogelijk zoeken we naar koppeling met projecten en budgetten uit de andere begrotingsprogramma's.

4.5 Programma 5: Woonomgeving

Strategisch programmadoel: woningen (ver)bouwen naar behoefte, hierbij aansluiten op de korte termijn en kijkend naar een toekomstbestendige woningvoorraad.

Inleiding

Zes dorpen en verschillende buurtschappen met een eigen identiteit, ingebed in een landelijke- en groene omgeving, maken dat het uitstekend wonen is in Roerdalen. Door allerlei (landelijke) ontwikkelingen staat dit wel onder druk.

Het Rijk neemt steeds meer de regie. Nieuwe wetgeving rondom wonen en woningbouw is op komst en vooruitlopend hierop worden diverse lokale en regionale visies opgesteld. Bij het 'bouwen naar behoefte' gaat het niet alleen om het aantal woningen, maar ook om woningen die passen bij de behoefte van onze inwoners. Daarmee dragen we bij aan bestaanszekerheid. Het verduurzamen van de bestaande, veelal particuliere woningvoorraad sluit aan bij onze duurzaamheidsopgave.

We geven prioriteit aan woningbouw en willen de komende vier jaar 500 nieuwe woningen bouwen. Daarmee dragen we bij aan het uitvoeren van de Woondeal. De landelijke subsidiemogelijkheden zijn te beperkt. We blijven regionaal samenwerken aan betere ondersteuning door het Rijk. Dat doen we ook via het traject 'Elke Regio Telt'.
Komend jaar zorgen we voor actuele beleidskaders voor wonen, zoals een lokale woon-zorgvisie en een lokaal huisvestingsprogramma.

Wonen voor iedereen

Door de krapte op de woningmarkt is een passende woning niet voor iedereen vanzelfsprekend. In onze woningbouwplannen houden we daar rekening mee. Zo werken we onder andere verder aan de uitbreiding van onze woonwagenlocaties. Daarnaast is het mogelijk dat we (nieuwe) opgaven krijgen wat betreft de huisvesting van ontheemden (vluchtelingen en statushouders). Daar bereiden we ons op voor. Ook blijven we investeren in de samenwerking met de woningcorporatie(s) en de huurdersbelangenvereniging. We maken concrete prestatieafspraken op alle thema's van ons woonbeleid.

Nieuwe woonvormen

We willen onderscheidend door nieuwe woonvormen mogelijk te maken. Denk aan voorbeelden zoals:

- de 'Knarrenhof' waar ouderen zelfstandig wonen en elkaar ondersteunen.
- Woonvormen voor jonge ZZP-ers (combinatie van wonen en werken)
- Woonzorg-vormen in vrijkomende agrarische bebouwing (VAB's) en kerken

Ontwikkeling RUD

De RUD LN (Regionale Uitvoeringsdienst Limburg Noord) moet aan de landelijk gestelde eisen voldoen. Dat zal invloed hebben op de Omgevingsdienst van het Servicecentrum MER en ook financiële gevolgen hebben.

Afval

De rijksoverheid heeft de afvalstoffenbelasting op het verbranden en storten van afval verhoogd. Dit heeft tot gevolg dat de kosten voor het verwerken van afval de komende jaren verder zullen stijgen. Dankzij de nieuwe manier van afvalinzameling zien we de hoeveelheid restafval per inwoner verminderen. Daarmee kunnen we de kostenstijging voor onze inwoners zoveel mogelijk beperken.

Bijdrage aan Roerdalen in Balans

Eén van de speerpunten in Roerdalen in Balans is het bouwen van extra woningen. Op het moment dat Roerdalen, in inwoneraantal, procentueel gezien meer stijgt dan andere gemeenten, zal dit leiden tot een hogere algemene uitkering. Uitgedrukt in cijfers betekent dit voor Roerdalen een groei van 1350 inwoners in een periode van 10 jaar (135 inwoners per jaar).
Om deze groei te kunnen bereiken wordt er aanvullend aan de woningbouwprojecten die reeds in voorbereiding zijn ook via het programma 'Versnellen woningbouw' de komende vier jaar (2025 t/m 2028) ingezet op het bouwen van meer woningen. In totaal streven we naar 500 woningen (gemiddeld 125 woningen per jaar). Naast de structurele verhoging van de algemene uitkering levert dit ook een structureel hogere OZB-opbrengst op (zie programma 8).

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Versnellen woningbouw	
Thema uit inleiding: wonen	Relatie met programma 3, 4, 6, 8
Aanleiding We willen dat het aantal woningen in Roerdalen meer dan gemiddeld groeit. Enerzijds is er behoefte aan meer woningen en nieuwe woonvormen. Anderzijds levert dit structurele inkomsten op.	
Toelichting In 2023 hebben we ervoor gekozen om ons lokale woonbeleid in te richten als ‘kapstok’ op basis van een viertal thema’s: bouwen naar behoefte, wonen en zorg, wonen voor iedereen en duurzaam wonen. Daarmee draagt ‘wonen’ bij aan bestaanszekerheid en de verduurzaming. Met de versnelling kunnen we meer mensen voorzien van een passende woning of woonvorm. Dit sluit aan op de doelen van de Woondeal en de provinciale ambitie ‘straatje erbij’. Hiervoor werken we een meerjarig programma Woningbouw uit, gekoppeld aan de looptijd van de Woondeal (2030).	

Financieel effect				
Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	€ 300.000	Structureel
Onderbouwing				
Vooruitlopend op de financiële uitwerking van het woonprogramma doen we een reële inschatting van de meeropbrengsten van de leges van €300.000/jaar gedurende deze 4 jaar. In programma 8 zijn de financiële gevolgen opgenomen voor wat betreft de Algemene Uitkering en de Onroerend Zaak Belasting.				

4.6 Programma 6: Mobiliteit, infrastructuur en openbaar groen

Strategisch programmadoel: Prettige, leefbare dorpen waar inwoners en toeristen zich prettig voelen. Een veilige openbare ruimte waarin een aantrekkelijke kwaliteit tot uiting komt..

Inleiding

Dit programma richt zich op de directe leefomgeving van onze inwoners. Zowel op het onderhoud als op de ontwikkeling van de openbare ruimte. De komende jaren gaat het met name om woningbouwontwikkeling, voorkomen van wateroverlast en tegengaan van droogte en hittestress. We betrekken inwoners actief bij initiatieven op het gebied van veiligheid en leefbaarheid en bij de keuzes die gemaakt moeten worden in de inrichting en het onderhoud van de openbare ruimte. De tijd die dit kost levert een duidelijke meerwaarde daar waar het gaat om draagvlak van de omgeving en waardering voor het kunnen meedenken in de inrichting. We realiseren een aantal projecten per jaar op deze manier. We maken keuzes in welke projecten we kiezen voor welke vorm van participatie.

Daarnaast werken we wijkgericht en zijn onze medewerkers van de buitendienst herkenbaar aanwezig in de dorpen en aanspreekbaar, voor iedereen die dit wenst. De medewerkers van onze buitendienst hebben een sterke binding met de kernen en weten wat er in een dorp leeft. Ze werken dagelijks in de kernen en proberen klachten en meldingen zo snel mogelijk op te lossen.

We zijn verantwoordelijke voor de kwaliteit van de Geobasisregistraties, Basisadministraties Adressen en Gebouwen (BAG), Grootschalige Topografie (BGT) en Registratie Ondergrond (BRO). Deze kwaliteit is van groot belang bij de uitvoering van vele taken en in projecten. We werken hiervoor samen met gemeente Echt-Susteren en onderzoeken een toekomstbestendige inrichting. We zien dat de beschikbare capaciteit onder druk staat, met name voor de BAG. We werken de mogelijke gevolgen hiervan uit en zullen dit in de begroting verder toelichten.

Bijdrage aan Roerdalen in Balans

Groot onderhoud van wegen en riolering meer toerekenen aan riolering

Bij groot onderhoud en reconstructies van wegen rekenen we een groter deel van de investeringskosten toe aan het riool in plaats van aan wegen. Het gaat om €300.000,- per jaar. In de begroting betekent dit minder kapitaallasten (2025 €7.500, 2026 €15.000, 2027 €22.500, 2028 €30.000). Dit leidt tot een hogere rioolheffing voor onze inwoners.

Vegen van wegen meer toerekenen aan riolering

Op dit moment rekenen we 33% van de veegkosten toe aan riolering. We verhogen dit naar 50%. Daarmee verlagen we de kosten in onze begroting met €10.000 per jaar vanaf 2025. Dit leidt tot een hogere rioolheffing voor onze inwoners.

Rioolheffing

De rioolheffing in Roerdalen is op dit moment gebaseerd op het waterverbruik. We onderzoeken of een andere heffingsgrondslag voor het rioolrecht zorgt voor betere verdeling van de lasten tussen woningeigenaren en huurders. Samen met de BsGW brengen we (on)mogelijkheden in beeld zodat de gemeenteraad een besluit kan nemen. Het effect hiervan verwachten we op zijn vroegst in de belastingverordening voor het jaar 2026.

Belangrijkste ontwikkelingen in dit programma

Onderwerp: Data op orde, basis op orde	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma
Aanleiding Voor goed beheer en onderhoud van onze kapitaalgoederen is een actueel beheersysteem onontbeerlijk.	
Toelichting Met een actualisatieronde brengen we onze beheerdata in de volle breedte van groen, wegen, verkeersborden en rioleringen naar een hoger niveau. Dit vraagt om inventarisaties en implementatie van gegevens om de 'basis op orde' te houden. We verwachten dat resultaten van aanbestedingen van diverse onderhoudsbestekken zoals maaien van bermen, onderhoud aan sloten mogelijk duurder uitvallen. Hiervoor zijn de actuele data van groot belang. We beschrijven in de risicoparagraaf dat de kosten van nieuwe aanbestedingen kunnen toenemen. We verwerken nu nog geen hogere kosten, houden dezelfde kwaliteitskeuzes aan en verkennen of de huidige onderhoudsopdrachten verlengd kunnen worden.	

Financieel effect				
Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
- € 200.000				Incidenteel
Onderbouwing				
We onttrekken in 2025 eenmalig € 200.000 uit de algemene reserve om dit te realiseren en dit proces verder in te richten. Het gaat om €50.000 per onderhoudsbestek.				

Onderwerp: Verzwaring elektriciteitsnet	
Thema uit inleiding: duurzaamheid	Relatie met programma
Aanleiding Enexis heeft aangekondigd in Vlodrop te starten met de verzwaring van het elektriciteitsnet	
Toelichting De verzwaring van het elektriciteitsnet heeft de komende jaren een enorme impact op de openbare ruimte en de capaciteit van de organisatie. Ook zien we andere nutswerkwerkzaamheden toenemen in hoeveelheid en impact. We zorgen voor voldoende capaciteit om hierop te sturen en te begeleiden. We begrijpen dat de netverzwaring nodig is om te voorzien in de toekomstige behoefte van onze dorpen.	

Onderwerp: Ontwikkeling vakgroep Onderhoud	
Thema uit inleiding: bestaanszekerheid	Relatie met programma 2 en 7
Aanleiding De vakgroep Onderhoud, onze buitendienst, gaat werken vanaf één locatie, in Melick. We ontwikkelen verder vanuit de gedachte van dorpsgericht werken.	
Toelichting Met de verhuizing in de zomer van 2024 werken alle collega's van de buitendienst en het groenteam vanuit één locatie, de verbouwde gemeenteloods in Melick. We organiseren aansturing en begeleiding van daaruit verder. De eerste concrete stappen zetten we in dit jaar. We werken verder vanuit de dorpsgerichte gedachte aan ontwikkeling en integratie. De buitendienst van de gemeente Roerdalen is aanspreekbaar en zichtbaar in de dorpen en doet het beheer grotendeels zelf, met eigen mensen en materieel. Daarmee zijn we ook een interessante partner voor een mogelijk gemeentelijk mensontwikkelbedrijf.	

Onderwerp: Beleid en kwaliteitsniveaus	
Thema uit inleiding: duurzaamheid	Relatie met programma 4

Aanleiding
We zorgen voor actueel beleid binnen de diverse disciplines

Toelichting
We kiezen er niet voor om tussentijds de kwaliteitsniveaus (ad hoc) aan te passen. Dit zou een mogelijke besparing op kortere termijn betekenen, maar op langere termijn een risico op kapitaalvernietiging en extra kosten (door grotere noodzakelijke ingrepen). Daarom blijven we bij de keuze om het huidige niveau (sober en doelmatig) te handhaven. Bij het actualiseren van beleid behandelen we dit inhoudelijk en maken we opnieuw deze afweging (periode 2025-2027).

Het groene beleidsveld is volop in beweging en daarom werken we onder andere aan de actualisatie van het Groenstructuurplan. Onderwerpen als biodiversiteit en klimaat nemen we hierin mee. Dit is daarmee ook het vertrekpunt om nieuwe inzichten en werkwijzen op een logisch en natuurlijk moment in te voeren. In projecten spelen we al zoveel mogelijk in op dit soort ontwikkelingen. Een voorbeeld is de Leropperweg of de Markt in Vlodrop waar we verschillende boomsoorten hebben aangeplant. Daarmee wordt ons groen gevarieerder en minder gevoelig voor ziekten.

Onderwerp: Kostendekkendheid grafrechten	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma 7

Aanleiding
Kostendekkende grafrechten.

Toelichting
We richten ons op het kostendekkend maken van de gemeentelijke leges, ook op het gebied van grafrechten. Dit is een belangrijke stap om ervoor te zorgen dat de tarieven die wij hanteren in lijn zijn met de daadwerkelijke kosten die we maken voor deze diensten. We zorgen voor duidelijke informatie aan onze inwoners over de kosten en de reden van de tariefwijzigingen.

Financieel effect

Begroting 2025	**MJR 2026**	**MJR 2027**	**MJR 2028**	**I/S**
€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	€ 40.000	Structureel

Onderbouwing
De kosten en baten van onze leges moeten in balans zijn. Voor grafrechten is de kostendekkendheid al jaren zeer laag ongeveer 25%. We verhogen deze kostendekkendheid naar 50%.

4.7 Programma 7: Bestuur, organisatie en dienstverlening

Strategisch programmadoel: een open en transparante vorm van besturen. Een communicatieve organisatie, die de kracht van de samenleving ondersteunt en stimuleert, ruimte geeft aan initiatieven en de gemeenschap als partner betrekt.

Inleiding

Dit programma gaat vooral over hoe we samen werken en samen doen in onze ambtelijke organisatie maar ook met onze inwoners. We werken vanuit een nieuwe organisatiestructuur met minder teams waarbij we zorgen voor meer integraliteit tussen de teams. Daarnaast gaat dit programma over onze dienstverlening. In de gemeente Roerdalen geloven we dat onze dienstverlening het voor inwoners makkelijker kan maken om bij te dragen aan een bloeiende, zorgzame en hechte gemeenschap. Onze visie op dienstverlening gaat verder dan simpelweg het leveren van overheidsdiensten; het gaat over het creëren van een gedeelde visie en een gemeenschappelijke toekomst waarin we elkaar ondersteunen en samen groeien. In deze visie zijn onze kernwaarden: vertrouwen, verantwoordelijkheid, respect en gelijkwaardigheid.

Met een nieuwe visie op communicatie willen we de communicatiekracht van onze organisatie vergroten. Niet meer 'communiceren omdat het kan' maar een ontwikkeling naar 'communiceren, zodat'. We noemen deze nieuwe koers: communiceren met impact. Bestaanszekerheid en duurzaamheid vormen hierbij twee belangrijke thema's. We zetten in op de juiste informatie voor de juiste persoon via het juiste kanaal op het juiste moment. Dit is een taak voor de gehele organisatie. Communicatie is van ons allemaal!

Bijdrage aan Roerdalen in Balans

In onze gemeente ramen wij budget voor inhuur ter vervanging van ziekte. Hiervoor is een bedrag van €400.000 in onze begroting opgenomen. Wij stellen voor dit bedrag in de begroting te verlagen met €200.000. Consequentie hiervan is dat we bij (langdurige) ziekte nog meer dan voorheen afwegingen moeten maken of vervanging noodzakelijk is en welke consequenties dit heeft. Zoals het temporiseren of uitstellen van bepaalde werkzaamheden.

Welke ontwikkelingen zien we binnen dit programma

Onderwerp: Opstellen gezamenlijk programma Dienstverlening	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma
Aanleiding Onze dienstverlening verder verbeteren zowel via de gemeente als via servicecentrum MER.	
Toelichting Het streven van het gezamenlijke programma dienstverlening van de vier MER-organisaties is om onze diensten gemakkelijker bereikbaar te maken voor al onze inwoners. We zijn gastvrij, luisteren actief naar de behoeften van onze inwoners en denken in oplossingen. Onze dienstverlening is gericht op de behoeften van vandaag en de uitdagingen van morgen. Met ons gezamenlijk programma dienstverlening willen we de toegankelijkheid van onze dienstverlening vergroten, onze klantgerichtheid versterken, innovatie stimuleren, kwaliteit en consistentie waarborgen en onze maatschappelijke impact vergroten.	

Onderwerp: Invoering Wet Digitale gemeente (WDO) en Wet Modernisering Elektronisch Bestuurlijk Verkeer (WMEBV)	
Thema uit inleiding:	Relatie met programma 7
Aanleiding Op 1 juli 2023 trad de WDO in werking. Deze wet wordt gefaseerd ingevoerd. De Wdo regelt dat Nederlandse inwoners en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de (semi-)overheid. Op 1 juli 2024 treed naar alle waarschijnlijkheid de WMEBV in werking. Als gemeente zullen we uitvoering moeten geven aan deze wettelijke verplichting.	
Toelichting We blijven ons inzetten voor een naadloze integratie van digitale en traditionele dienstverlening. Dat doen we onder andere door de invoering van de Wet Digitale Overheid en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv). We streven met de invoering naar een balans tussen persoonlijke aandacht en digitale efficiëntie. Onze prioriteit is om een inclusieve en toegankelijke overheid te blijven, waarbij de behoeften van onze inwoners centraal staan. Wij zijn ervan overtuigd dat de voortzetting van deze digitaliseringsinitiatieven niet alleen onze dienstverlening verbetert, maar ook bijdraagt aan het versterken van het vertrouwen van onze inwoners in de overheid.	

Onderwerp: Organisatieontwikkeling “basis op orde”	
Thema uit inleiding	Relatie met programma
Aanleiding Vanaf 2024 werken we vanuit een nieuwe organisatiestructuur met minder teams. Naast de teamontwikkelingen met elk hun eigen tempo en dynamiek zijn er ook organisatie brede ontwikkelopgaven. Een van de belangrijkste is het verder brengen van de “basis op orde”.	
Toelichting De toenemende complexiteit binnen de gemeentelijke bedrijfsvoering, nieuwe wet- en regelgeving en de financiële situatie, maken het noodzakelijk dat onze ambtelijke organisatie de grip op onder andere financiën en risico’s verder versterkt. Uiteindelijk levert deze grip ons meer comfort en control en zijn (financiële) risico’s meer voorspelbaar. Daardoor zijn we samen met de gemeenteraad in staat beter te sturen.	

4.8 Programma 8: Algemene middelen

Strategisch programmadoel: een duurzaam gezonde financiële huishouding van de gemeente.

Inleiding

In dit programma staat de financiële positie van onze gemeente centraal. Een solide financiële positie is randvoorwaardelijk voor het realiseren van onze doelen. We willen een sluitende begroting met een gezond meerjarenperspectief. We streven naar jaarlijks repressief toezicht van de provincie. Daarom werken we aan verbetering van onze 'basis'. Dat betekent grip op financiën, ambtelijke capaciteit en risico's (risicomanagement).

Algemene dekkingsmiddelen

In de eerste zeven programma's zijn de specifieke baten per programma opgenomen. Het grootste deel van de baten van de gemeenten kan niet rechtstreeks worden toegerekend aan een inhoudelijk programma. De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn de gemeentefondsuitkering, de belastingen en de opbrengsten van obligaties en aandelen.

Gemeentefondsuitkering

We hebben de kadernota opgesteld op basis van de voorjaarsnota 2024 van het Rijk. Dit zijn verwachte financiële effecten die worden verwerkt in de meicirculaire 2024.
In de voorjaarsnota 2024 is de nieuwe financieringssystematiek vervroegd van 2027 naar 2024. Dat betekent dat het volume accres vanaf 2024 wordt gebaseerd op de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Hierdoor krijgen we in 2024 en 2025 minder geld dan in de Miljoenennota 2024 was begroot. Hierdoor daalt ook het accres voor de loon- en prijscompensatie.
De opschalingskorting wordt vanaf 2026 geschrapt.

Het Rijk compenseert de negatieve effecten van de invoering van de nieuwe financieringssystematiek incidenteel. In het jaar 2024 wordt dit effect volledig gecompenseerd en in 2025 gedeeltelijk. In 2026 tot en met 2029 wordt de compensatie aangevuld met een positief saldo van € 675 miljoen, gelijk aan het bedrag van het schrappen van de opschalingskorting.

De verwachte effecten van de Voorjaarsnota 2024 en overige ontwikkelingen staan in onderstaande tabel.

(bedragen * € 1.000)

	2025	2026	2027	2028
Algemene uitkering mutaties nav voorjaarsnota 2024				
Effect Loon prijs comensatie algemene uitkering				
Verwachte bijstelling gemeentefonds voor loon- en prijsindexering	1.555	1.511	1.517	1.519
Verwachte mutatie accres nav voorjaarsnota 2024	-986	377	372	382
Verwachte Incidentele compensatie	666	142	113	91
Afschaffen oploop Opschalingskorting verwacht effect	-	706	700	695
BTW compensatiefonds (BCF)				
Verwacht effect structurele opname BCF nav BCF 2023	40	40	40	40
Effect update prognoses 2024				
Bijwerken maatstaven	113	65	52	30
Netto toename volume woningen en inwoners	272	308	338	346
Effect algemene uitkering op het rekeningresultaat	**1.660**	**3.149**	**3.132**	**3.103**
Overige ontwikkelingen				
Meer overnachtingen waardoor hogere toeristenbelasting	120	120	120	120
Effect overige ontwikkelingen op het rekeningresultaat	**120**	**120**	**120**	**120**

Roerdalen in balans 2.0 en verdere voorstellen

In het kader van Roerdalen in balans 2.0 zijn er verschillende voorstellen die in programma 8 hun financiële uitwerking hebben. Met deze kadernota doen we aanvullende voorstellen om tot een sluitende begroting 2025 te komen.

	2025	2026	2027	2028	Opmerkingen
Voorstellen Roerdalen in balans 2.0					
Versnellen woningbouw					
- effect Algemene uitkering	2	44	111	189	Inhoudelijke toelichting in programma 5
- effect OZB (areaaluitbreiding)	6	17	30	47	Inhoudelijke toelichting in programma 5
Hogere OZB opbrengsten niet-woningen (20% stijging in 2025)	184	191	199	207	
Hogere OZB opbrengsten woningen (10% stijging in 2025)	315	330	346	363	
Gedifferentieerd tarief toeristenbelasting	50	50	50	50	Inhoudelijke toelichting in programma 4
Invoering forensenbelasting	pm	pm	pm	pm	
Effect voorstellen Roerdalen in balans 2.0 op rekeningresultaat	**557**	**632**	**735**	**856**	
Aanvullende voorstellen					
Arbeidsmigranten gelijk inschalen met tarief toeristenbelasting	10	10	10	10	Inhoudelijke toelichting in programma 4
Extra extra verhoging OZB 9% (tot aan Limburgs gemiddelde)	283	283	283	283	
Afschaffen hondenbelasting	-117	-117	-117	-117	
Effecten aanvullende voorstellen op rekeningresultaat	**176**	**176**	**176**	**176**	

Verhoging onroerende zaakbelasting woningen

Één van de weinige middelen die de gemeente tot haar beschikking heeft om haar inkomsten te verhogen is de onroerendezaakbelasting. Op dit moment is de lastendruk van inwoners/eigenaren het laagste van Limburg. In het kader van Roerdalen in balans 2.0 is voorgesteld om een eenmalige extra OZB verhoging van 10% door te voeren. We stellen voor de OZB eenmalig met nog eens extra 9% te verhogen. Hiermee komen we met onze OZB lasten rond het gemiddelde van de gemeenten in Limburg te liggen.

Verhoging onroerende zaakbelasting niet-woningen

Op dit moment is het tarief OZB niet-woningen een stuk lager dan gemiddeld. In het project Roerdalen in balans 2.0 is het voorstel gedaan om de onroerendezaakbelasting van niet-woningen te verhogen met eenmalig 20%. Bij een 20% toename zit dit tarief nog altijd lager dan het gemiddelde in Limburg.

Invoering forensenbelasting

De gemeente kan forensenbelasting heffen voor natuurlijke personen die meer dan 90 dagen in de gemeente verblijven zonder daar hun hoofdverblijf te hebben.
Deze nieuwe belasting kan op zijn vroegst worden ingevoerd per 2026. Mogelijk zijn de zogenaamde perceptiekosten hoog in verhouding tot de opbrengsten. In 2025 zal hiervoor door BSGW onderzoek gedaan worden naar de verhouding opbrengsten en kosten.

Afschaffen hondenbelasting

De afschaffing van de hondenbelasting is afgelopen jaren meermaals in de raad ter sprake geweest. Het is een terugkerende discussie. We stellen voor deze belasting definitief af te schaffen.

5. Financiële positie

We willen een begroting die structureel op orde is. Waarin uitgaven en inkomsten met elkaar in evenwicht zijn. Met een weerstandscapaciteit om risico's op te kunnen vangen en een schuldniveau dat op een acceptabel niveau ligt. Wij hebben net als vele andere gemeenten te maken met grote financiële onzekerheden. Daarnaast hebben de opgaves waar we als gemeenten voor staan een impact op onze financiële positie.
Ondanks het proces van Roerdalen in Balans 2.0 koersten we in eerste instantie opnieuw af op een flink tekort. In dit hoofdstuk gaan we in op de oorzaken van dit tekort en de maatregelen die we voorstellen om dit op te lossen.

5.1 Kaders en "spelregels" begroting 2025-2028

Uitgangspunt voor de begroting 2025-2028 is het meerjarig perspectief van de begroting 2024-2027 en de begrotingswijzigingen tot en met de raad van 30 mei 2024.

(bedragen * € 1.000)

Meerjarenbegroting 2025-2028 inclusief begrotingswijzigingen t/m 30 mei 2024	2025	2026	2027	2028
Saldo primaire begroting 2024-2027	-1.563	-3.483	-4.671	-5.113
Raadsbesluiten				
Septembercirculaire 2023	1.081	1.177	1.959	2.719
Mobiliteitsplan 2024-2028	-16	-47	-54	-64
Raadsbesluiten	1.065	1.130	1.905	2.654
Meerjarenbegroting 2025-2028 inclusief begrotingswijzigingen	-498	-2.353	-2.767	-2.459

Voor het opstellen van de begroting 2025 en de meerjarenbegroting 2026-2028 stellen we voor de volgende uitgangspunten te hanteren. In deze uitgangspunten zijn de maatregelen die we voorstellen al verwerkt.

- We streven in principe naar een structureel en reëel sluitende begroting. Dit is op dit moment onmogelijk in het meerjarig perspectief als gevolg van de grote onzekerheid over de gevolgen van het regeerakkoord voor onze gemeente.
- Wij conformeren ons aan de provinciale richtlijnen uit de begrotingscirculaire 2025.
- We gaan voor de exploitie- en investeringsbudgetten uit van een kostenstijging van 0%. Voor contractuele afspraken worden de kosten conform deze afspraken verhoogd.
- Voor de ontwikkelingen van de loonkosten gaan we uit van 4,4% conform CPB-raming februari 2024 loonvoet sector overheid.
- Wegens verwachte CAO-ontwikkelingen gaan we voor het sociaal domein uit van een index van 3,8% conform CPB-raming februari 2024 CAO-loon marktsector.
- Voor de onroerende zaakbelasting woningen ramen we de opbrengstenstijging van 19% bovenop de stijging van 3,9% die al in de meerjarenraming is opgenomen. Daarnaast wordt de OZB-opbrengst bijgesteld als gevolg van volume-aanpassingen voor woningen.
- Voor de onroerend zaakbelasting niet-woningen ramen we de opbrengstenstijging op 20%.
- We ramen de post onvoorzien op € 25.000.
- We hanteren een rekenrente van 3% over het financieringstekort.
- Voor de streefwaarden voor de bepaling van de financiële positie gebruiken we de signaleringswaarde uit het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" van de Provincie.
- We zijn kritisch op kostenstijgingen bij verbonden partijen. We ramen de bedragen op basis van de vastgestelde begroting van de verbonden partijen.

5.2 Autonome ontwikkelingen

We worden geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen waar we zelf niet direct invloed op hebben of waar geen keuzevrijheid is. Het gaat bijvoorbeeld om ontwikkelingen die een wijziging inhouden van bestaand beleid, nieuwe wettelijke taken of bijstellingen als gevolg van trendontwikkelingen. Areaaluitbreiding (de groei van het aantal woningen) die op basis van de huidige plannen reëel zijn worden ook als autonome ontwikkeling aangemerkt.

(bedragen * € 1.000)

Bijstellingen op basis van autonome ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Meerjarenbegroting 2025-2028 inclusief begrotingswijzigingen	-498	-2.353	-2.767	-2.459
Ontwikkeling algemene uitkering en financiering				
Decembercirculaire 2023	52	49	49	49
Verwachte bijstelling gemeentefonds obv voorjaarsnota Rijk	1.660	3.149	3.132	3.104
Rentekosten langlopende leningen/Financiering	-192	-342	-442	-542
Ontwikkeling algemene uitkering en financiering	1.520	2.856	2.739	2.611
Aanpassing bijdrage verbonden partijen				
Westrom	208	225	296	269
Servicecentrum MER	-416	-368	-368	-368
Servicecentrum MER loonkosten ontwikkeling	-357	-355	-355	-355
Belastingsamenwerking gemeenten en Waterschappen (BsGW)	117	128	132	122
Omnibuzz	55	65	68	58
Bijstellingen bijdrage lager dan € 25.000	-0	-12	-12	-15
Aanpassing bijdrage verbonden partijen	-392	-317	-240	-288
Indexering en prijsstijging				
Ontwikkeling loonkosten	-562	-564	-564	-564
Algemene indexering	-271	-263	-261	-261
Specifieke pijsontwikkelingen zorg	-455	-455	-455	-455
Indexering en prijsstijging	-1.288	-1.282	-1.280	-1.280
Diversen bijstelling als gevolg van autonome ontwikkelingen				
Voortzetting rijksvergoeding tbv combinatiefunctie (thema sport)	-	-	110	110
Bijstelling budget jeugdzorg, re-intgratie en bijzondere bijstand obv aantallen	-1.036	-1.064	-1.064	-1.076
Subsidie CJG/AMW extra stijging boven specfiek prijsontwikkeling zorg	-125	-125	-125	-125
Hogere kosten leerlingenvervoer en Wmo vervoer door nieuwe aanbesteding	-268	-289	-309	-331
Bijstelling op te realiseren opbrengsten reclame	-90	-50	-50	-50
Lagere kapitaallasten door actualisatie investeringsprogramma	250	250	250	250
Hogere kosten loods Melick (o.a. door uitbreiding)	-39	-39	-39	-39
Verhoging budget groenonderhoud door meer uitbesteding areaal	-50	-50	-50	-50
Onderuitputting budgetten	227	213	221	221
Diversen kleine bijstellingen lager dan € 25.000	-60	-33	-64	-93
Diversen bijstelling als gevolg van autonome ontwikkelingen	-1.191	-1.187	-1.120	-1.183
Autonome ontwikkelingen belastingen				
Extra opbrengst OZB reguliere areaaluitbreiding - verwachte hogere kosten	19	27	33	39
Meer overnachtingen waardoor hogere toeristenbelasting	120	120	120	120
Autonome ontwikkelingen belastingen	139	147	153	159
Saldo na autonome ontwikkelingen	-1.711	-2.137	-2.516	-2.440

5.3 Effecten Roerdalen in balans 2.0

De afspraken die zijn gemaakt in Roerdalen in Balans 2.0 zijn in onderstaand overzicht uitgewerkt. Hierbij is voor de toename van het aantal woningen rekening gehouden met de woningbouwplannen die al zijn meegenomen bij de autonome ontwikkelingen.

(bedragen * € 1.000)

Effecten Roerdalen in Balans	2025	2026	2027	2028
Saldo na autonome ontwikkelingen	-1.711	-2.137	-2.516	-2.440
Hogere belastingopbrengsten en algemene uitkering				
Effect op OZB en algemene uitkering door hogere toename woningen	8	61	141	236
Hogere OZB-opbrengsten niet-woningen (20%)	184	191	199	207
Hogere OZB-opbrengsten woningen (10%)	315	330	346	363
Differentiëren tarief toeristenbelasting	50	50	50	50
Hogere belastingopbrengsten en algemene uitkering	557	632	735	856
Overige effecten Roerdalen in Balans				
Hogere legesopbrengsten door toename woningbouw	300	300	300	300
Toerekening straatreiniging en groot onderhoud aan rioolrechten	33	40	48	50
Verlaging budget vervanging ziekte	200	200	200	200
Overige effecten Roerdalen in Balans	533	540	548	550
Saldo na effecten Roerdalen in Balans	-621	-965	-1.233	-1.034

5.4 Ontwikkelingen

Naast de autonome ontwikkelingen is een een aantal ontwikkelingen waarin we wel de keuze hebben om deze wel of niet te laten plaatsvinden. In de programma's is aangegeven waarom het van belang is om deze ontwikkelingen te laten plaatsvinden. De ontwikkelingen hebben deels betrekking op bestaand beleid en zijn deels nieuwe ontwikkelingen. Conform het toezichtkader van de Provincie worden pilots structureel opgenomen.

(bedragen * € 1.000)

Ontwikkelingen	2025	2026	2027	2028
Saldo na effecten Roerdalen in Balans	-621	-965	-1.233	-1.034
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid (uitbreidingen of doorzetting pilots)				
Uitbreiding werkgeverservicepunt	-50	-50	-50	-50
Subsidie Kinderwijkraden	-18	-18	-18	-18
Welzijn op recept	-60	-60	-60	-60
Voortzetting outdoor campus	-77	-77	-77	-77
Ontwikkelingen binnen bestaand beleid (uitbreidingen of doorzetting pilots)	-205	-205	-205	-205
Nieuwe ontwikkelingen				
Coördinator sport en preventie	-50	-50	-50	-50
Uitvoeringskrediet nieuwbouw Kind Centrum Posterholt (kapitaallasten)	-	-66	-66	-66
Aanpak jongeren met complexe problematiek door XL groep	-50	-50	-50	-50
SUN noodhulpbureau M-L	-20	-20	-20	-20
Extra capaciteit voor uitvoering toeristische visie	-50	-50	-50	-50
Onderzoek naar Lokaal Mens Ontwikkel Bedrijf	-100			
Onderzoek naar vestiging voortgezet onderwijs in Roerdalen	-200			
Garantstelling regiodeal	-860			
Data op orde, basis op orde	-200			
Nieuwe ontwikkelingen	-1.530	-236	-236	-236
Saldo naar ontwikkelingen	-2.356	-1.406	-1.674	-1.475

5.5 Maatregelen

Om de meerjarige tekorten voor in ieder geval 2025 op te lossen stellen we onderstaande maatregelen voor. We hebben zo breed mogelijk gekeken naar welke keuzes mogelijk zijn, ook naar bestaande budgetten en mogelijkheden voor andere dekkingsmiddelen. Daarnaast worden er aanvullende belastingmaatregelen voorgesteld. Voor een aantal incidentele kosten wordt voorgesteld deze te dekken uit de algemene reserve.

(bedragen * € 1.000)

Keuzemogelijkheden	2025	2026	2027	2028
Saldo naar ontwikkelingen	-2.356	-1.406	-1.674	-1.475
Keuzemogelijkheden door aanpassing uitgaven				
Werkgeversservicepunt niet meerjarig verhogen	-	50	50	50
Aframing experimenteerbudget voor burgerparticipatie	35	35	35	35
Jeugdzorg+ opnemen als risico	193	193	193	193
Onderhoud beplanting uitbreiding areaal weer naar eigen groen team	-	50	50	50
Subsidies voor economische projecten halveren	20	20	20	20
Accommodatie beleid herzien	-	100	100	100
Geen algemene prijsindex doorvoeren	271	263	261	261
Post onvoorzien verlagen tot € 25.000	50	50	50	50
Keuzemogelijkheden door aanpassing uitgaven	568	760	758	758
Dekking uit rijksmiddelen (specifieke uitkeringen)				
Welzijn op recept	60	60	60	60
Gedragsdeskundige 0-4 jarigen	40	40	40	40
Dekking uit rijksmiddelen (specifieke uitkeringen)	100	100	100	100
Dekking uit algemene reserve				
Onderzoek naar Lokaal Mens Ontwikkel Bedrijf	100			
Onderzoek naar vestiging voortgezet onderwijs in Roerdalen	200			
Garantstelling regiodeal	860			
Data op orde, basis op orde	200			
Dekking uit algemene reserve	1.360	-	-	-
Belastingmaatregelen				
Extra extra verhoging OZB 9% (tot aan Limburgs gemiddelde)	283	283	283	283
Kwijtschelding toerekenen aan rioolrecht en afvalstoffenheffing	130	130	130	130
Kostendekkendheid grafrechten naar 50% kostendekkend	40	40	40	40
Arbeidsmigranten gelijk inschalen met tarief toeristenbelasting	10	10	10	10
Afschaffen hondenbelasting	-117	-117	-117	-117
Belastingmaatregelen	346	346	346	346
Verwacht saldo meerjarenbegroting 2025-2028	17	-200	-470	-271

5.6 Reserves

We hebben naar onze reserves gekeken en zijn tot de conclusie gekomen dat een aantal reserves in de loop van dit jaar opgeheven kan worden. Het betreft de reserves:

- Afdekking tekorten € 4,35 mln
- Stimuleringsfonds energie € 1 mln
- Projectenkalender MER Info architectuur € 84.000

Het opheven van deze reserves komt ten gunste van de algemene reserve. De verwachte stand van de algemene reserve is op 1-1-2025 € 14 mln.

5.7 Risico's

In de voorstellen die nu worden gedaan lopen we op een aantal punten meer risico. Gelet op de weerstandsratio van 5,5 (jaarstukken 2023) en de toename van de algemene reserve is het verantwoord om deze extra risico's te nemen. Het gaat hierbij onder andere om:

- De bouwleges die zijn opgenomen in Roerdalen in Balans, waarbij de risico's betrekking hebben op de omvang, de periode en de mogelijke extra kosten bij de OD MER voor de beoordeling van de vergunningaanvragen.
- De verlaging voor de kosten van jeugdzorg+, waarbij het risico is dat er meer gevallen komen die aanspraak maken op deze zorg.
- Het niet opnemen van de algemene prijsindexering, waarbij het risico ontstaat van mogelijk hogere kosten, bijvoorbeeld door nieuwe aanbestedingen of verlenging van contracten.

Naast deze risico's moeten de financieringskosten nog doorgerekend worden voor de begroting 2025-2028. Op dit moment is een aanname gedaan van deze kosten. Bovendien is er vanuit de GGD berichtgeving gekomen dat de kosten mogelijk hoger zijn de dan nu opgenomen in hun conceptbegroting. Uitgangspunt richting begroting 2025-2028 is dat nieuwe ontwikkelingen alleen mogelijk zijn als daarbij tevens wordt aangegeven hoe deze

uitgave mei 2024 Gemeente Roerdalen

tekst Gemeente Roerdalen

foto's Peggy Berben
Leon Frenken
Limburg Marketing
MSN
Anki Riteco
Ruud Snijders
Anita Willems

vormgeving hoenenenvandooren.nl

gemeente roerdalen

bezoekadres Schaapsweg 20, 6077 CG Sint Odiliënberg
postadres Postbus 6099, 6077 ZH Sint Odiliënberg
telefoon 0475 538 888 **e-mail** info@roerdalen.nl
website www.roerdalen.nl